

РЕШЕНИЕ

№ 3663

гр. София, 01.06.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 66
състав,** в публично заседание на 01.03.2022 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Елка Атанасова

при участието на секретаря Кристина Григорова и при участието на прокурора Яни Костов, като разгледа дело номер **9950** по описа за **2015** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.203 и сл. от Административно-процесуалния кодекс (АПК).

Образувано е по искова молба на Е. М. - гражданин на Република Гърция срещу Българска народна банка (БНБ), с правно основание чл.1 ал.1 от Закона за отговорността на държавата за вреди (ЗОДОВ), с която са предявени следните иски за обезщетение за вреди:

1. От претърпени загуби, представляващи неизплатени суми по депозитите му в [фирма] в несъстоятелност, над размера на гарантираните вземания, в размер на 25 128,98 евро и на 63 787,67 щатски долара.
2. От пропуснати ползи в размер на 9 421,20 щатски долара, представляващи курсова разлика в резултат на повишаването на курса на щатския долар спрямо лева.
3. В размер на законната лихва за забава върху гарантирания размер на депозитите за периода от 30.06.2014г. до 04.12.2014г. върху максималния размер на гарантираните вземания, а именно в размер на 8 627,97 лв.
4. В размер на законната лихва върху всяко едно от посочените вземания, считано от датата на образуване на делото до окончателното им плащане.

Вредите се претендират във връзка с незаконосъобразно бездействие на БНБ да установи неналичен депозит по чл.1 пар.3 б.і от Директива 94/19/ЕО по отношение на депозитите в К., като по отношение на иска за неизплатени суми по депозитите на ищеца над гарантирания размер доводите са за бездействие на БНБ във вр. с прилагането спрямо ищеца на В. конвенция за дипломатическите отношения.

Последният довод се аргументира с твърдения за качеството на ищеца на дипломатически агент, като член на административния персонал на дипломатическото представителство на Р Гърция в РБългария и за неприкосновеност на имуществото на дипломатическия агент, вкл. банковата му сметка.

С молба от 23.08.2021г., ищецът, чрез пълномощника му – адв.Ч., е заявил частично оттегляне на първия от предявените искове – за сумата от 67 787,67 щатски долара от които са изплатени 24 541,30 щатски долара, , с оглед на която поддържа претенцията си за сумата от 39 246,36 щатски долара представляваща размера на сумата над гарантирания и изплатен размер на депозита на ищеца в щатски долари, след приспадане на изплатените на ищеца суми по 3 броя сметки за разпределение в производството по несъстоятелност на К. АД. С протоколно определение на съда от 12.10.2021г. изменението на исковата претенция е прието от съда, като иска се счита за предявен за сумата от 39 246,36 щатски долара, а исковата молба на ищеца в частта ѝ над този размер до сумата от 67 787,67 щатски долара е върната. Съдебното производство в тази му част – над сумата от 39 246,36 щатски долара до 67 787,67 щатски долара е прекратено.

В съдебно заседание, ищецът чрез адвокат Ч., поддържа предявените искове, по съображения, изложени в исковата молба, становища по делото и в молба с писмена защита от 28.02.2022г. Претендира разносните в производството – адвокатски хонорар в размер на 5 160 лв., заплатени държавни такси в общ размер от 90 лв. и 100 лв. депозит за вещо лице. Прави възражение за недължимост на адвокатско възнаграждение на ответника и при условия на алтернативност поддържа възражение за прекомерност на същото.

Ответникът БНБ се представлява от процесуален представител – адв.М. В. от САК, която в позиция по същество и в представена писмена защита моли предявените искове да бъдат оставени без уважение, като неоснователни, с доводи, че не са доказани предпоставките за ангажиране на отговорността на БНБ. Позицията по същество се обосновава с решение на СЕС по дело № С-501/2018г., съобразно което Директива 94/19/ЕО не създава компетентност на БНБ да постанови неналичност на депозитите. Обосновава липса на нарушение на В. конвенция с доводи, че неприкосновеността на имуществото на членовете на административно-техническия персонал на дипломатическите представителства представлява забрана то да бъде обект на конфискация, но по отношение на посочения персонал забраната се простира до рамките, необходими за изпълнение на служебните задачи, а в настоящия случай не е доказано (не се и твърди) да са предприемани действия по конфискация, нито пък предприети действия по отношение на имуществото на ищеца (вкл. депозитите му) да са свързани със служебните му задължения. Сочи, че неприкосновеността на имуществото на ищеца (в т.ч. и сметките му в К. АД) не е нарушена, доколкото той продължава да има вземане към банката, а част от вземането му е изплатено.Претендира сторените разноси, съобразно представен списък в размер на 500 лв. депозит за вещо лице по допусната съдебно-счетоводна експертиза и 5 348,40 лв. заплатено адвокатско възнаграждение.

Участващият в производството прокурор от Софийска градска прокуратура намира исковете за недоказани и за липса на елементите на чл.1 ал.1 от ЗОДОВ.

От фактическа страна се установява следното:

Ищецът Е. М. - гражданин на Република Гърция е служител в Посолството на РГърция в РБългария като част от административно-техническия персонал на

посолството, съобразно представената карта с №[ЕИК], издадена на 07.11.2011г., валидна до 28.10.2015г.(л.13 от а.д.1946/2015г.) Ищецът е бил титуляр на два спестовни влога – безсрочни депозити (един в щатски долара и един в евро) в [фирма] (К. или Банката), което се установява от приложените по делото два броя банкови удостоверения (л.14-14 от а.д.1946/2015г.), писмо изх.№ 2259/29.12.2021г. на синдиците на К. АД в несъстоятелност (л.266-267 от а.д. 9950/2015г.) и основно и допълнително заключение на вещото лице по допуснатата съдебно-икономическа експертиза. По спестовния си влог в евро към 21.10.2014г. ищецът притежава сумата от 55 399,72 евро, а по спестовния влог в щатски долара към същата дата наличната сума е в размер на 141 308,73 щатски долара. Към 16.02.2015г. по спестовния влог в евро е била налична сумата от 25 128,98 евро,а по спестовния влог в щатски долари към същата дата е налична сумата от 63 787,67 щатски долара.

Съобразно информацията в писмо изх.№ 2259/29.12.2021г. на синдиците на К. АД в несъстоятелност (л.266-267 от а.д. 9950/2015г.) на 09.05.2019г. по първата одобрена сметка за частично плащане в производството по несъстоятелност на К. АД (в несъстоятелност) на ищеца са изплатени 18 800, 88 лв., които по курса на щатския долар към същата дата се равняват на 10 759,53 щ.д. По втората одобрена сметка за частично плащане в производството по несъстоятелност на К. АД (в несъстоятелност), на 08.09.2020г. на ищеца са изплатени 14 407,44 лв., които по курса на щатския долар към 08.09.2020г. се равняват на 8 681,32 щ.д. Изплатени по третата одобрена сметка за частично плащане в производството по несъстоятелност на К. АД (в несъстоятелност)на 30.03.2021г. на ищеца са 8 496,39 лв., което се равнява на 5 100,46 щ.д. по курса към 30.03.2021г.

Съгласно информацията в същото писмо сумата в размер на 196 000 лв., подлежаща на изплащане и изплатена от Фонда за гарантиране на влоговете в банките (ФГВБ) от сметките на ищеца, е формирана от 64 024,61 лв. от безсрочния депозит в евро с IBAN BG 31 KORP 9220 44 49078401 и 131 975,39 лв. от безсрочния депозит в щатски долара с безсрочния депозит в евро с IBAN BG 93 KORP 9220 41 49078401.

На 06.11.2014г. към сумите на главниците по двата безсрочни депозита на ищеца са прибавени лихви в размер на 538,61 евро, съответно по сметката в евро и 938,13 щ.д. по съответната сметка в щ.д. Съобразно информацията в Удостоверение изх.№ 1234/13.03.2018г. на К. АД в несъстоятелност, (л.199 от а.д. 9950/2015г.) в изплатения гарантиран депозит на ищеца са включени и лихвите към 06.11.2014г., като не може да се удостовери каква част от изплатената сума представлява главница и каква – лихви.

По делото е допуснато изслушване на съдебно икономическа експертиза. От заключенията на експертизата (основно и на допълнителната), приети от съда и неоспорени от страните, се установява, че по депозитите на ищеца в К. АД за периода от 20.06.2014г. до 06.11.2014г. е начислявана възнаградителна лихва. Съобразно допълнителното заключение на СИЕ размера на договорната лихва, начислена върху главницата на влоговете на Е. М., участващи при формирането на гарантирания размер от 196 000 лв. за периода 30.06.2014г. – 06.11.2014г. е 1924,39 лв., за периода 25.07.2014г. – 06.11.2014г. е 1551,45 лв., за периода 26.07.2014г. – 05.11.2014г. е 1157,48 лв. Вещото лице е установило и размера на законната лихва за същите периоди, а именно: за периода 30.06.2014г. – 06.11.2014г. е 7098,67 лв., за периода 25.07.2014г. – 06.11.2014г. е 5733,59 лв., за периода 26.07.2014г. – 05.11.2014г. е 5678,98 лв. Разликата между законната и договорната лихва за същите

периоди е: за периода 30.06.2014г. – 06.11.2014г. е 5174,28 лв., за периода 25.07.2014г. – 06.11.2014г. е 4182,14 лв., за периода 26.07.2014г. – 05.11.2014г. е 4521,50 лв.

Заклучението на СИЕ (л.284-288 от а.д. 9950/2015г.) установява, че към 30.06.2014г. 136 795,58 лв. се равняват на 95 527,64 щ.д. по курс 1,432 лв. за 1 щ.д. Същата сума в лева, преизчислена към 04.12.2014г., когато ФГВ започва изплащането на суми на вложителите, е 86 106,44 щ.д. или разликата е 9421,20 щ.д.

С решение № 73 от 20.06.2014г. на Управителния съвет на БНБ във връзка със спиране на плащанията към клиенти, настъпило в резултат на масирано теглене на средства и писма изх. №№ 4098 и 4099/ 20.06.2014г. на изпълнителните директори на К. на основание чл.115, ал.1 и ал.2, т.2 и 3, чл.116, ал.1 и ал.2, т.2, 3 6 и 7 вр. чл.103, ал.2, т.24 от Закона за кредитните институции и чл.16, т.16 от Закона за Българската народна банка К. е поставена под специален надзор поради опасност от неплатежоспособност за срок от 3 месеца, като са назначени квестори, спряно е изпълнението на всички задължения от банката, ограничена е нейната дейност, като ѝ е забранено да извършва всички дейности съгласно банковия ѝ лиценз, отстранени са от длъжност членовете на Управителния и Надзорния съвет и са лишени от право на глас акционерите, притежаващи пряко или косвено повече от 10 на сто от акциите с право на глас.

На 25.06.2014г. е възложена проверка на активите на К., извършена съвместно от [фирма], [фирма] и [фирма] за срок от 10 дни с цел да се даде оценка на състоянието и качеството на 95,4 % от кредитния и на 99,1 % от инвестиционния портфейл на К..

На 30.06.2014г. УС на БНБ приема решение да бъдат намалени лихвените проценти по депозитите на К..

На 11.07.2014г. БНБ оповестява публично резултатите от одита.

С решение № 94/ 31.07.2014г. на УС на БНБ е приет доклад за текущо състояние на К., внесен от квесторите на банката, на основание чл.121 ЗКИ. Със същото решение, на квесторите на банката е възложено да сключат допълнителни договори с [фирма], [фирма] и [фирма] за цялостна оценка на активите на К., която да бъде извършена в срок до 20.10.2014г., като са дадени и задължителни предписания за подготовка на кредитните досиета за целите на одиторската проверка, сключване на договор за правна помощ по прегледа на обезпеченията като част от процеса на подготовка на кредитните досиета и др.

С решение № 114/ 16.09.2014г. УС на БНБ, като взел предвид, че банката продължава да изпитва остър недостиг на ликвидност за възстановяване на банковата си дейност и за изпълнение на задълженията си към депозантите и други кредитори (които към м.09.2014г. са били в размер общо на 6 227521 хил. лв.), на основание чл.115, ал.1, т.2 и ал.3 и чл.116, ал.1 вр. чл.103, ал.2, т.24 ЗКИ и чл.16, т.16 ЗБНБ, е удължил до 20.11.2014г. срока, за който К. е поставена под специален надзор, като до цитираната дата се прилагат и мерките по т.2-7 от Решение № 73/ 20.06.2014г. На основание чл.107, ал.3 ЗКИ на квесторите на К. е указано най-късно до 20.10.2014г. да внесат в БНБ цялостна оценка на активите на К., извършена от трите одиторски дружества.

На 17.10.2014г. Европейският банков орган в Препоръка № ЕВА/REC/2014/02 коментира, че БНБ е нарушила правото на ЕС и дава препоръка да се гарантира достъпът на вложителите в К. до гарантираните размери.

На 20.10.2014г. квесторите на К. внасят в БНБ докладите на одитните компании,

които в периода 05.08.-20.10.2014г. са извършили анализ и оценка на основни балансови позиции и издадени банкови гаранции от К.. Заключението на одиторските компании е за необходимост от обезценки на активи на К. в общ размер на 4222 млн лв.

Едновременно с назначаването на преглед на активите на К., в периода 04.07.2014г.-14.10.2014г. е извършена и проверка на място от екип инспектори от управление „Б. надзор“ на БНБ, протекла на 3 етапа: първи – установяване пълнотата на кредитните досиета; втори - оценка на администрирането на кредитните досиета и трети – проследяване на паричните потоци, свързани с усвояването на средствата по тях и обслужването им; вероятната свързаност на кредитополучателите от кредитния портфейл на банката; произхода на средствата за увеличението на акционерния капитал и емисията на други капиталови инструменти, включени в капитала на институцията.

Междувременно, на 25.09.2014г. Европейската комисия открива процедура за нарушение срещу Република България за неправилното транспониране на член 1, параграф 3 и член 10, параграф 1 от Директива 94/19/ЕО

С решение № 133/ 21.10.2014г. на УС на БНБ са приети докладите за анализ и оценка на активите на К., извършени от трите одиторски компании. На основание чл.107, ал.3 ЗКИ на квесторите на К. е указано в срок до 31.10.2014г. да предприемат необходимите действия съгласно Международните стандарти за финансова отчетност за осчетоводяване в баланса на банката на резултатите от оценката и анализа на активите на К..

На 27.10.2014г. в Народното събрание на Република България е внесен доклад „Събитията и предприетите действия, свързани с К. АД и ТБ В. ЕАД, от името на УС на БНБ, съдържащ детайлна информация за събитията и за всички предприети действия и взети решения от БНБ от 20.06.2014г. до датата на доклада.

На 04.11.2014г. в изпълнение на Решение № 133 на УС на БНБ квесторите на К. са внесли в БНБ финансови и надзорни отчети на К. към 30.09.2014г., въз основа на които УС на БНБ установява отрицателна стойност на собствения капитал на К. в размер на минус 3 745 313 хил лв, определен според Регламент /ЕС/ № 575/2013 относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници, както и че банката не отговаря на капиталовите изисквания съгласно цитирания Регламент и в резултат

С Решение № 138 от 06.11.2014г. с протокол № 27 от 06.11.2014г. на УС на БНБ е отнет издаденият лиценз за банкова дейност на К..

С Решение № 61/ 18.11.2014г. Управителният съвет на ФГВБ приема проекта на тристранния договор между ФГВБ, квесторите на К. и обслужващите банки и определя 04.12.2014г. за начална дата на изплащане на гарантираните влогове в К. с отнет лиценз.

С Решение № 664/22.04.2015 г. на Софийски градски съд /СГС/ по т. д. № 7549/ 2014г. е обявена неплатежоспособността на К. АД, с начална дата 06.11.2014г. С решение № 1443/03.07.2015 г. по т. д. № 2216/2015 г., Софийският апелативен съд е отменено Решение № 664/22.04.2015 г. на СГС в частта, относно началната дата на неплатежоспособността, като съдът е определил за начална дата 20.06.2014 г., по съображения, че състоянието на неадекватност на собствения капитал на К. не е настъпило към момента на отразяване на коригираните стойности в изготвените от квесторите отчети към 30.09.2014 г., а е било факт преди този момент. Посочените

решения са публично достъпни през интернет страницата на Висшия съдебен съвет на адрес <https://legalacts.justice.bg/>

От правна страна съдът намира следното:

Исковата претенция за обезщетение за вреди, предявена от ищеца, се основава най-вече на твърдения за незаконосъобразни бездействия на БНБ по осигуряването на достъп на вложителите в К. до гарантирания размер на сумата на депозита на ищеца в [фирма] в нарушение на определените срокове по Директива 94/19/ЕС и българския Фонд за гарантиране на влоговете до 196 000 лв., считано от 20.06.2014г., към която датата ответникът е следвало да констатира невъзможност за изплащане на гарантирания депозит.

Съдът като разгледа фактите по делото намира, че отговорността на БНБ в случая е за бездействие за неприлагане на чл. 1, параграф 3, буква i) от Директива 94/19/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 1994 г. относно схемите за гарантиране на депозити, изм. с Директива 2009/14/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 2009 г. (наричана за краткост в настоящото решение Директивата).

При съпоставката на приложимото към спора национално законодателство с приложимото съюзно законодателство към месец юни 2014 г., се установява, че посочената разпоредба от директивата е транспонирана неточно, като отговорността за това е на националния законодател.

Съгласно чл. 1, параграф 3, буква i) „неналичен депозит“ означава депозит, който е дължим и платим, но не е бил платен от кредитна институция, съгласно правните и договорни условия, приложими към него, когато е налице едно от следните обстоятелства: i) съответните компетентни органи са установили, че по тяхно виждане съответната кредитна институция изглежда неспособна за момента, по причини, които са пряко свързани с нейното финансово състояние, да изплати депозита и, че не съществува близка перспектива тя да бъде в състояние да го направи; Компетентните органи установяват това колкото е възможно по-скоро и във всеки случай не по-късно от пет работни дни след като са се уверили за първи път, че дадена кредитна институция не е изплатила депозити, които са дължими и изискуеми;“.

Неточното транспониране на разпоредбата от правото на ЕС в националния ни закон към месец юни 2014 г., не освобождава от отговорност БНБ. В цитираните и ответника решения по дела С-571/16 и С-501/18, СЕС приема, че чл. 1, параграф 3, буква i) от Директивата има директен ефект и представлява правна норма, целяща предоставяне на права. Признатият директен ефект на посочената разпоредба освен, че предоставя права на частноправните субекти, налага на компетентния орган задължение, което е достатъчно точно и безусловно. Поради това съдът приема за необосновано възражението на БНБ, че не е „компетентен орган“ по смисъла на чл. 1, параграф 3 буква i) от Директивата да постанови акт за неналичност на депозити в К. АД. Дори и да се приеме, че изрично уреденото ѝ в националното ни

законодателство правомощие за установяване неналичност на депозитите на кредитна институция да ѝ е възложено едва със законодателните изменения на ЗБНБ и ЗКИ през август 2015 г. (ДВ, бр. 62 от 2015 г., в сила от 14.08.2015 г.), това не означава, че тя не е разполагала с него и преди тези изменения, по силата именно на приложимото вторично право на ЕС. БНБ е компетентният орган, издаващ лиценз на кредитните институции, респективно тя е компетентният орган, който следи кредитните институции да изпълняват задълженията си, основна част от които са спрямо вложителите им и техните депозити. БНБ е и орган, който е натоварен да следи за обективното финансово състояние на кредитните институции и да отнема издадените лицензи на банките при наличие на посочени в закона предпоставки. При тези предоставени ѝ с националното законодателство правомощия, БНБ е компетентният орган, по смисъла на чл. 1, параграф 3, буква i) от Директива 94/19/ЕО.

Правомощието на БНБ за издаването на въпросния акт за неналичност на депозити произтича от действаща съюзна разпоредба, която макар да се съдържа в директива, е с директен ефект. БНБ, в качеството си на надзорен по отношение К. орган, е дължала активно поведение, изразяващо се в преценка и обявяване на депозитите в К. за “неналични депозити“, от който момент текат и императивните срокове, разписани в Директивата, за изплащането на тези депозити до гарантирания размер. При така изложеното, може да се направи обосновен извод, че е налице незаконосъобразно бездействие от страна на БНБ да изпълни нормативно задължение, установено в пряко приложима и с директен ефект разпоредба на чл. 1, параграф 3, буква i) от Директивата задължение на БНБ по обявяване неналичност на депозитите в К..

Още на 20.06.2014 г. (датата, на която БНБ е поставила К. под специален надзор) ответникът се позовава на изчерпване на ликвидните средства на К., т.е. още на тази дата БНБ е следвало да обяви неналичност на депозитите в К., от която дата следва да се определи и първия възможен достъп на вложителите до гарантирания размер на депозитите им. В случая, постановявайки Решение № 73/20.06.2014 г. за поставяне на К. под специален надзор, БНБ е разполагала с необходимите факти, обосноваващи извод за неналичност на депозитите по смисъла на чл. 1, параграф 3 буква i) от Директивата, тъй като взема решение за преустановяването на достъпа до депозитите в нея по причини, пряко свързани с финансовото положение на банката.

Не е спорно, че към 20.06.2014 г. К. не само не е изпълнила вече подадени заявки за плащане, но и всички вложители са били лишени от възможността да правят заявки за изплащане на депозитите си. Видно от

решението на Управителния съвет на БНБ, К. не е била в състояние да приема заявки и да изплаща дължимите и платими депозити. Въпреки това, решение за обявяване неналичност на депозитите не е взето от надзорния орган, в защита интересите на вложителите. Едва на 06.11.2014 г., със свое решение, БНБ отнема лиценза на К., на който акт се основава последвалото изплащане на гарантирания размер на депозитите от 04.12.2014 г. при приложението на чл. 23, ал. 1 ЗГВБ (отм.).

За да се задейства схемата за гарантиране на депозитите, Директива 94/19/ЕО предвижда процедура само от три стъпки: 1) компетентният орган се уверява, че депозит, който е дължим и платим, не е бил изплатен от кредитна институция; 2) в рамките на пет работни дни след това заключение, компетентният орган трябва да определи дали съответната кредитна институция изглежда неспособна за момента, по причини, които са пряко свързани с нейното финансово състояние, да изплати депозити, които са дължими и платими, и че не съществува близка перспектива тя да бъде в състояние да го направи; 3) схемата за гарантиране на депозити трябва да е в състояние да изплати надлежно доказаните вземания на вложителите в рамките на 20 (двадесет) работни дни, след като компетентният орган е взел своето решение.

Обстоятелството, че ЗГВБ /отм./ обвързва началото на срока от 20 работни дни за изплащане на гарантираните депозити с решението за отнемане на лиценза на кредитната институция е ирелевантно, тъй като, както е приел СЕС в т. 1 от диспозитива на решението по дело С-571/16, разпоредбите на чл. 1, параграф 3 и чл. 10, параграф 1 от Директива 94/19/ЕО не допускат национално законодателство, което се отклонява от сроковете за установяване неналичността и за изплащане на депозитите. Изискванията на директивата са „да не се възпрепятства бързото изплащане“ като удължаване на императивните срокове може да се извършва само „при изключителни обстоятелства“.

В настоящия случай е неприложима разпоредбата на чл. 79, ал. 8 ЗКИ (в редакцията ѝ от ДВ, бр. 27 от 2014 г.), според която Българската народна банка, нейните органи и оправомощените от тях лица не носят отговорност за вреди при упражняване на надзорните си функции, освен ако са действали умишлено. Само физическо лице може да формира субективно отношение към нарушението и в този смисъл да действа умишлено. Отговорността на държавата за вреди, причинени на субектите от нейните органи е конституционно закрепен принцип – в чл.7 от Конституцията на РБългария и е обективна, съгласно чл.4, ал.1 ЗОДОВ. Следователно, разпоредбата на чл.79, ал.8 от ЗКИ не може да изключи и не изключва обективната отговорност на БНБ за вредите, причинени на

лицата от дейността на нейните органи, осъществяващи надзорни функции, а по скоро сочи, кога може да се ангажира отговорността на виновните длъжностни лица, осъществяващи тези функции.

Съдът не споделя доводите на ответника по тълкуване на Директива 94/19/ЕО, дадено в решения на СЕС по дело С-571/2016 и най-вече по дело С-501/2018, т. 1, съгласно което Директива 94/19/ЕО не дава основание да се приеме, че вложителят в банка има право на обезщетение за вреди, причинени от забавено изплащане на гарантирания размер на депозитите. В т. 6 от същото решение съдът приема, че принципите на равностойност и ефективност трябва да се тълкуват в смисъл, че не задължават съда, сезиран с иск за обезщетение, формално основан на национална норма за отговорността на държавата за вреди от административна дейност, но в подкрепа на който се твърди нарушение на правото на Съюза вследствие на такава дейност, да квалифицира служебно този иск като предявен на основание член 4, параграф 3 ДЕС, стига приложимите разпоредби на националното право да не са пречка този съд да разгледа твърденията за нарушение на правото на Съюза, изтъкнати в подкрепа на този иск. В случая заради неточното транспониране на директивата и нейния директен ефект, пострадалите от бездействието на БНБ лица могат да претендират обезщетение, по реда на националното право.

Съдът не споделя и доводите на ответника, че не е налице реално претърпяна вреда от ищеца. В случая, действително вредата, която е претърпял Е. М. от бездействието на БНБ, не е в твърдените от него размери, а в по малък размер – този на законната лихва за забава да се възстанови гарантираният размер на влога на ищеца в съответните срокове. Ищецът е имал парично вземане в гарантиран размер за неналичния си депозит, което е изплатено, но чиято изискуемост е зависела от решението на БНБ за установяване неналичността на депозитите в К.. След като БНБ се е забавила да установи неналичността на депозитите в К., е забавила и възникването на изискуемостта на вземанията на вложителите в К. за гарантирания им размер. Обезщетяването на забавено парично изпълнение е чрез изплащане на законната лихва за срока на забавата. Вредата за ищеца се изразява в пропуснатата полза от невъзможността за ползване на паричния капитал от 196 000 лв.

По отношение на началната дата на периода, за който се дължи обезщетение, следва да се посочи, че срока от пет работни дни по чл. 1, параграф 3, буква i) от Директива 94/19/ЕО, в който БНБ е била длъжна да издаде изричен акт за установяване неналичността на депозитите,

считано от 20.06.2014 г. (датата на поставянето на К. под надзор) изтича на 27.06.2014 г. След този момент действително БНБ е в нарушение на посочената разпоредба, но постановяването на акт, с който се установява неналичността на депозитите не е достатъчно условие за започване на тяхното изплащане, а се стартира схемата за изплащане на гарантираните депозити, съответно започва да тече срока за изплащане. По аргумент от чл. 23, ал. 5 ЗГВБ (отм.), при вземане на дължимото се решение по чл. 1, параграф 3, буква і) в петдневния срок – т.е. най-късно на 27.06.2014 г., то срокът от 20 работни дни за изплащане на депозитите изтича на 25.07.2014 г. От следващия ден – 26.07.2014 г. ищецът започва да търпи реални вреди, поради неизплащане на гарантирания размер на депозита. Решението за обявяване неналичността на депозитите е взето на 06.11.2014 г., когато е отнет лицензът на К. и е стартирана процедурата по компенсиране по чл. 10 от Директивата. От тази дата включително БНБ вече не осъществява незаконосъобразно бездействие, поради което за този период до датата на изплащане на депозита на ищеца липсва основание да се търси обезщетение от този ответник. Поради това, периодът, за който се дължи обезщетение, е 26.07.2014 г. – 05.11.2014 г.

Размерът на обезщетението, изчислен въз основа на нормативно определената законна лихва върху сумата 196 000 лв. за периода 26.07.2014г. – 05.11.2014 г., възлиза на сума в размер на 5 632, 46 лв. (пет хиляди шестстотин тридесет и два лева и четиридесет и шест стотинки). За посоченото изчисление съдът се позова на публично достъпен калкулатор за изчисляване на законната лихва на интернет страницата на НАП.. За разликата над този размер и за период, извън посочения по-горе, исковата претенция за имуществени вреди е неоснователна и недоказана и следва да се отхвърли.

Отговорността на БНБ по отношение на невъзможността на ищеца да се ползва от вложените средства в неплатежоспособната банка е за бездействие да задейства и да обезпечи по този начин гарантирания влог. Поради това и за остатъка ищецът следва да търси удовлетворение в производството по несъстоятелност на банката. Невъзможността на ищеца да получи от К. депозирания си в банката парични средства над гарантирания размер на влоговете, се дължи на изпадане на банката в неплатежоспособност. В производството по несъстоятелност на ищеца са изплатени част от депозирания парични средства. Дори и да бъде категорично установено, че БНБ не е извършвала ефективен контрол върху дейността на К., то това обстоятелство не е довело до неплатежоспособност от страна на К.. Липсва пряка и непосредствена причинна връзка между посочените от ищеца бездействия от страна на

БНБ и вредите, които се претендират. Начина на удовлетворяване на кредиторите в производство по несъстоятелност и в частност при несъстоятелност на банка, е законово регламентиран и в него не участва БНБ, поради което и ответникът не би могъл да отговаря за това кога, как и колко от вземането на кредиторите на банката ще бъде изплатено. Законодателят е регламентирал процедура по удовлетворяване на кредиторите в производството по несъстоятелност и БНБ не участва в това производство, поради което и БНБ не може да взема решение кога и как да бъдат изплатени средствата на ищеца над гарантирания влог.

Съдът намира за неоснователни доводите в исковата молба за нарушение на чл.30 т.2 във вр. с чл.37 т.2 от В. конвенция за дипломатическите отношения във вр. с неприкосновеността на имуществото на дипломатическия агент. В тази връзка съдът споделя позицията на ответника, че неприкосновеността на имуществото на членовете на административно-техническия персонал на дипломатическите представителства представлява забрана то да бъде обект на конфискация, но по отношение на посочения персонал забраната се простира до рамките, необходими за изпълнение на служебните задачи, доколкото административно-техническия персонал в дипломатическите представителства се ползва от така нар.. функционален имунитет и неприкосновеност, а в производството не се доказва от страна на ищеца депозитите му в К. да са относими към изпълнението на служебните му задължения на дипломатически агент. От друга страна, доколкото ищецът продължава да има вземане към К. АД в несъстоятелност, липсва и нарушаване на неприкосновеността на имуществото му.

По отношение на иска за обезщетение в размер на 9 421,20 щ. долара, която сума представлява курсова разлика във валута, получена в резултат на повишаване на курса на валутата за периода на забавеното изплащане на гарантирания депозит от 30.06.2014г. до 04.12.2014г., съдът намира същия за недоказан.

В исковите производства по реда на чл. 203 и сл. АПК, доказателствената тежест е на ищеца, който с допустимите от АПК и ГПК доказателства и доказателствени средства следва да докаже наличието на кумулативно изискуемите предпоставки на чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ. В случая не е доказано от ищеца, чиято е доказателствената тежест, да е налице реално причинена вреда в претендирания размер или в по-малък размер.

Обичайна практика на финансовия пазар е да има разлика в обменния курс на различните валути, в т.ч. и на щатския долар.. В този смисъл, факта че ищецът е притежавал сума в щатски долара и че като част от гарантираните вземания са му изплатени на 04. 12. 2014 г. 136 794,,58 лв.

равняващи се на 86 106,44 щ.д. по курса за деня, който бил по-нисък от този на 30. 06. 2014 г. и оттам се получава разлика от 9421,20 щ. долара, не означава че ищецът е претърпял вреда в този размер. По делото не са ангажирани доказателства, че ищецът е искал да изтегли сумата си в долари на 30. 06. 2014 г. и същия ден желаел да я обмени в български лева, за да претендира загуба от различния курс на валутата.

Безспорно е също така, че остатък от валутата в щатски долари, продължава да съществува като вземане, което е предявено в производството по несъстоятелност на К. (видно от писмото на синдиките на К. АД в несъстоятелност от 09.12.2021г.), а в същото време, на основание чл. 17, ал. 2 от Закона за банковата несъстоятелност, вземането в чужда валута се изплаща в лева, по курса към деня на откриване на производството по несъстоятелност. По делото не се представиха доказателства, че към датата на откриване на производството по несъстоятелност, курсът за деня е бил по-нисък от този, към датата посочена в исковата молба. Наред с това, ищецът не доказва в производството, че претендираната загуба от промяната в курса се дължи на противоправно действие или бездействие на БНБ.

По иска за заплащане на законната лихва върху сумите по предявените искове от датата на предявяване на исковата молба до окончателното изплащане на сумите.

Задължението за лихва има акцесорен характер и следва съдбата на главното вземане. Предвид обстоятелството, че част от предявените искове за заплащане на обезщетение са неоснователни, то и иска за заплащане на законната лихва върху главницата от датата на подаване на исковата молба до окончателното изплащане на сумата е неоснователен и недоказан. В подкрепа на този извод е и т.4 то ТР №3/2004 година на ОСГК на ВКС, според което, при незаконни актове на администрацията началният момент на забавата и съответно на дължимостта на законната лихва върху сумата на обезщетението, както и началният момент на погасителната давност за предявяване на иска за неговото заплащане, е влизане в сила на решението, с което се отменят унищожаваните административни актове, при нищожните – това е моментът на тяхното издаване, а за незаконни действия или бездействия на административните органи – от момента на преустановяването им. Това е така, защото началният момент на забавата за плащане на обезщетение за вреди от незаконни актове на администрацията, съответно на задължението за плащане на законна лихва, е моментът на влизане в сила на решението за отмяна на административния акт, тъй като тогава се счита завършен фактическият състав на имуществената отговорност по

чл. 1, ал. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди.

При този изход на спора и своевременно заявеното искане на ищеца се дължат разноски (за заплащане на държавни такси и адвокатско възнаграждение) съразмерно на уважената част от иска, а именно в размер на 185 лв. Съобразно действащата към момента на подаване на исковата молба норма на чл.10 ал.2 от ЗОДОВ (Нова - ДВ, бр. 43 от 2008 г., в сила от 30.05.2008 г.) на ответника не се дължат разноски в производството, доколкото исковата претенция не е изцяло отхвърлена.

По изложените съображения съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА Българска народна банка да заплати на Е. М. - гражданин на Република Гърция обезщетение за имуществени вреди в размер на 5 632,46 лв. (пет хиляди шестотин тридесет и два лева и четиридесет и шест стотинки) лв., представляваща обезщетение за вреди в размер на законната лихва за забава върху гарантирания размер на депозитите за периода 26.07.2014г. – 05.11.2014г., вследствие на извършено от БНБ нарушение на правото на Европейския съюз, изразяващо се в невземане на решение за обявяване неналичност на депозитите в [фирма], в императивния срок от пет работни дни, съгласно приложимата с директен ефект разпоредба на чл. 1, пар. 3, буква i) от Директива 94/19/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 1994 г. относно схемите за гарантиране на депозити, ведно със ведно със законната лихва върху сумата, считано от 04.03.2015 г. до окончателното и изплащане и **ОТХВЪРЛЯ** иска в останалата част до размера на 8 627,97 лв. и за останалата част от периода 30.06.2014г. до 04.12.2014г., като неоснователен.

ОТХВЪРЛЯ иска за обезщетение за имуществени вреди, предявен от Е. М. - гражданин на Република Гърция, в резултат на претърпени загуби, представляващи неизплатени суми по депозитите му в [фирма] в несъстоятелност, над размера на гарантираните вземания, както следва: за 25 128,98 евро и за 39 246,36 щатски долара и за законната лихва върху неизплатените суми от датата на завеждане на иска до окончателното им плащане.

ОТХВЪРЛЯ иска за обезщетение за имуществени вреди, предявен от Е. М. - гражданин на Република Гърция от пропуснати ползи в размер на 9 421,20 щатски долара, представляващи курсова разлика в резултат на повишаването на курса на щатския долар спрямо лева и за законната лихва върху сумата от датата на завеждане на иска до окончателното им

плащане.

ОСЪЖДА Българска народна банка да заплати на Е. М. - гражданин на Република Гърция сумата от 500 лв. (петстотин лева) разноски по делото за адвокатско възнаграждение и държавна такса, съразмерно на уважената част от исковете.

ОТХВЪРЛЯ искането на БНБ за присъждане на адвокатско възнаграждение.

Решението може да се обжалва пред Върховния административен съд на Република България в 14-дневен срок от съобщаването му.

СЪДИЯ: